

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Præcipuæ objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

art. 4. ad 7. qui cognosceret per naturam generis infinitas species contentas sub tali genere, finitâ cognitione cognosceret, quia licet species essent multitudinè infinita, continerentur tamen sub natura finita: Sed omnes creaturæ possibilès, etsi sint multitudinè infinita, continentur tamen sub ratione entitatis & quidditatis finitæ: Ergo possunt cognosci per cognitionem finitâ.

72 Dices: Individua convenire univocè in natura speciei, & species in natura generis, quæ est univocè quidditatis finitæ; & ideo possunt per unam cognitionem finitam attingi: omnia autem possibilia non conveniunt univocè in aliqua una natura, ens enim creatum, quod tantum est illis superius, non habet unitatem univocam; unde non est una quidditas, sed omnium quidditatum aggregatio seu collectio, subindeque nequit unam cognitionem finitam terminare.

Sed contra: Licet ens creatum in essendo solum gaudeat unitate analogâ, in ratione tamen objecti sufficientem habet unitatem, ut unam possit cognitionem terminare: Ergo solutio est nulla. Antecedens probatur: Non obstante unitate tantum analogâ quam habet in ratione entis, habet in ratione cognoscibilis unitatem sufficientem ut unam potentiam intellectivam, & unum Metaphysicæ habitum terminet: Ergo pariter sufficientem unitatem habet in ratione objecti cognoscibilis, ad terminandam & specificandam unicam cognitionem.

Ex quo impugnatum manet aliud Adversariorum fundamentum: existimant enim implicare totam possibilem collectionem extra verbum quidditative cognosci, eò quod ad illam requirentur infinitæ species in actu, quæ sunt impossibiles; vel saltem una quæ esset infinite perfecta, ut pote quæ totum genus entis creabilis repræsenteret, quam etiam dari repugnat. Patet, inquam, ex dictis hujus rationis inefficacia: In primis enim quod ad cognoscenda extra verbum omnia possibilia, non essent necessariae species infinitæ, constat: si enim non obstante unitate analogâ, quam ens creatum & creabile habet in ratione entis, habeat in ratione cognoscibilis sufficientem unitatem ad terminandam & specificandam unicam cognitionem, illam etiam habebit, ut per unicam speciem, intellectui creato repræsenti possit.

73 Quod verò species omnia possibilia repræsens, non deberet esse entitative infinita, etiam ex dictis colligitur: sola enim infinitas objecti in ratione quidditatis, arguit infinitatem in specie, sicut sola hæc infinitas infert infinitatem cognitionis, ut ex D. Thoma supra vidimus: Sed collectio possibilem, etsi coalescat ex quidditatibus infinitis multitudinè, non est infinita in ratione quidditatis: Ergo ex infinita multitudinè rerum possibilem, non rectè colligitur infinitas entitativa in specie quidditativa illius.

Confirmatur: Species repræsens infinitas alicujus generis species, entitative infinita non est, quia omnes continentur sub uno genere quidditative suo, ut docet S. Doctor loco supra citato ex quæstionibus disputatis: Sed omnes creaturæ possibilès continentur sub ratione analogâ finitâ quidditative: Ergo possunt repræsenti per speciem entitative finitam.

Confirmatur amplius: Sola species infinitò modò repræsens objectum infinitum, infinitatem ab objecto desumit: Sed species quæ repræsens collectionem possibilem, non infi-

nitò, sed finitò modò repræsenteret illam: Ergo non esset infinita entitative.

S. IV.

Præcipua objectiones solvuntur.

74 **O**bjicies primò, Implicat lumen intellectuale, & cognitionem hominis, vel Angeli, esse infinita: Sed collectio omnium possibilem non potest attingi nisi per lumen, & cognitionem infinitam: Ergo implicat totam collectionem possibilem extra verbum, ab homine vel Angelo cognosci. Major supponitur ex Philosophia, Minor verò sic ostenditur. Objectum infinitum finitò lumine & cognitione finitâ attingi nequit: Sed omnium possibilem collectio infinita est: Ergo non nisi infinito lumine, & cognitione infinitâ, potest cognosci.

75 **R**espondeo concessa Majori, negando Minorem, ad cuius probationem dicendum est, quod licet objectum infinitum non possit infinito modo & comprehensive attingi, nisi per lumen & cognitionem infinitam: potest tamen finitò modo, & quidditative cognosci, finitò lumine, & cognitione finitâ, ut patet in visione beatificâ; beati enim per lumen gloriæ finitum, & per visionem similiter finitam, Deum quidditative cognoscunt, quævis sit infinitus per essentiam. Unde sic arguo: Infinitas Dei est major, quam infinitas collectionis possibilem, cum hæc sit tantum infinitas multitudinis, & per participationem, illa verò infinitas per essentiam: At infinitas divina non obstat, quominus Deus possit ab intellectu creato per lumen & cognitionem finitam quidditative cognosci: Ergo nec infinitas collectionis possibilem obstat poterit, quin ab intellectu creato, per lumen finitum, & finitam cognitionem, quidditative possit cognosci.

76 **O**bjicies secundo: Non potest dari cognitio sine specie repræsente objectum? Sed nulla potest dari species, quæ omnia possibilia repræsenteret: Ergo tota collectio possibilem non potest à beatis extra verbum cognosci. Major supponitur ex Philosophia, Minor verò ita datur, Species repræsens totam collectionem possibilem esset actu infinita: Sed implicat dari speciem actu infinitam, cum non sit dabile infinitum in actu: Ergo implicat dari speciem quæ omnia possibilia repræsenteret. Minor patet. Major probatur. Species repræsens omnia possibilia, esset ejusdem quidditatis cum tota possibilem collectione: Sed collectio possibilem est infinita: Ergo species omnia possibilia repræsens esset actu infinita.

77 **R**espondeo concessa Majori, negando Minorem, & ad ejus probationem, nego Majorem; species enim repræsens totam collectionem possibilem, non esset actu infinita, sed finita. Ad probationem autem in contrarium, nego etiam Majorem; non enim rectè colligitur infinitas speciei omnia possibilia repræsens, ex infinitate objecti quod repræsenteret. Tum quia illud finitò modò repræsenteret: ut autem ex objecto infinito, infinitas derivetur ad speciem, debet modò infinitò, infinitâque efficaciâ tale objectum attingere; ut constet in actu charitatis, habente pro objecto Deum, à quo tamen infinitam dignitatem non accipit, quia vis seu perfectio infinita objecti, impeditur à limitatione conatus, & virtutis operativæ, ne infinitatem in talem actum transundat. Tum etiam, quia omnia possibilia repræsenterentur à specie, ut staret sub quidditate finitâ, cujus oppositum necesse-

cessarium erat, ut infinitas objecti transfundere-
tur ad speciem, ut supra dicebamus loquentes de
cognitione.

Dices: Non stat Deum quidditative contineri
in specie finito modo ipsum representante, quia
Deus infinitus est: Sed collectio possibilium et-
iam est infinita: Ergo nequit quidditative con-
tineri in specie illam representante modo fini-
to.

Respondeo distinguendo causalem Majoris:
Quia infinitus est, utcumque, nego Majorem.
Quia infinitus est in ratione quidditatis, concedo
Majorem. Similiter distinguo Minorem: Colle-
ctio possibilium est infinita in multitudine, con-
cedo Minorem. In ratione quidditatis, nego
Minorem, & Consequentiam.

Ratio autem discriminis inter utrumque ge-
nus infiniti est duplex. Prima, quia species quid-
ditative representans objectum, debet esse e-
jusdem immaterialitatis cum illo, saltem quoad
gradum, ut disp. 2. art. 1. ostensum est: implicat
autem speciem finitam convenire cum Deo in
gradu immaterialitatis; quia, ut ibidem diceba-
mus, gradus immaterialitatis divina, nedum ma-
teriam physicam, verum etiam metaphysicam,
id est potentialitatem omnem excludit; quæ
exclusio nulli entitati creatæ & finitæ potest
competere: non autem repugnat entitati finitæ,
cum tota collectione possibilium, quantumvis
sic infinita, in gradu immaterialitatis convenire;
& ideo non repugnat entitati finitæ, totam col-
lectionem possibilium representare quidditative.

Secunda ratio discriminis est, quia species
quidditativa petit univocam convenientiam
cum objecto representato, ut loco citato cum D.
Thoma demonstravimus: repugnat autem con-
venientia univoca entitatis finitæ cum Deo, non
autem cum tota collectione possibilium; & ideo
implicat quod species entitativè finita, repræ-
sentet Deum quidditative; non autem quod spe-
cies finita entitativè, totam collectionem possi-
bilium quidditative representet.

Objicies tertio: Si cognitio omnium possibi-
lium extra verbum, esset possibilis, deberet at-
tribui animæ Christi, cum ipsi tribuenda sit om-
nis perfectio possibilis, cum majori perfectione
non impossibile, ut docent Theologi in Tra-
ctatu de Incarnatione: Sed cognitio omnium
possibilium extra verbum, animæ Christi non
conceditur a Theologis; imò ipsi expresse denegat
a D. Thoma, quæst. 20. de verit. art. 5. ad 1.
verbis supra in prima probatione conclusionis
relatis: Ergo talis cognitio possibilis non est.

Respondeo negando sequelam Majoris, est
enim inconveniens, quod plura cognoscantur ab
anima Christi Domini, per scientiam rerum ex-
tra verbum, quam per cognitionem rerum in
verbo; unde cum anima Christi non cognoverit
in verbo, per scientiam beatam, totam possibi-
lium collectionem, ut s. ostendimus; dicendum
est quod pariter illam non cognovit extra ver-
bum, per scientiam infusam. Ad probationem
in contrarium dico, quod licet anima Christi at-
tribuenda sit omnis perfectio possibilis, quæ il-
lius modo connaturali operandi non opponitur,
illa tamen quæ modum connaturalem operandi
ipsius non servat, ei concedenda non est: talis
autem est omnium possibilium cognitio extra
verbum, quia ut docet D. Thomas 3. parte
quæst. 1. art. 4. connaturale est animæ Christi,
ut recipiat species minus universales, quam illa

Tom. I.

quæ fuerunt inditæ mentibus Angelorum: unde
cum omnium possibilium cognitio haberi ne-
queat ab anima Christi, absque specie in illa re-
cepta, quæ universalior sit speciebus mentibus
Angelorum infusis, cognitio totius collectionis
possibilium extra verbum, non est consentanea
connaturali modo operandi animæ Christi.

ARTICULUS IV.

*An Deus ut est in se videri possit, nullâ visâ
creaturâ possibili in particulari?*

Vazquez hic disp. 50. cap. 4. in eo dicit esse
repugnantiam, quod ex una parte Thomistæ
asserunt videri creaturas in Deo, ex vi visionis
divinæ essentia, & ex altera dicunt visâ Deo
posse nullam creaturam possibilem in particula-
ri videri. Nihilominus

Dico breviter, non implicare quod Deus ut in
se est videatur, nullâ visâ creaturâ possibili in
particulari.

Probat: Omnipotentia divina multo magis
est absoluta & independens a qualibet creatura
in particulari, quam virtus vel potentia creata a
suis effectibus, vel objectis materialibus: Sed
causæ & virtutes creatæ possunt in se videri, &
quidditative cognosci, non visis in particulari il-
larum effectibus, aut objectis materialibus; ut
constat in potentia viva, quam possumus quid-
ditative cognoscere, tamen nullum colorem in
particulari ab ea visum percipiamus: Ergo afor-
tiori potest Deus quidditative cognosci & videri
ut in se est, nullâ visâ creaturâ possibili in par-
ticulari.

Confirmatur primò: Ad cognoscendam quid-
ditative omnipotentiam divinam, non debent
omnes creaturæ possibiles in particulari in ea
cognosci; alioquin illa non posset videri, & quid-
ditative cognosci, nisi comprehenderetur: Ergo
neque aliqua determinate debet videri. Conse-
quentia patet, non est enim major ratio, cur
una potius debeat videri quam altera.

Confirmatur secundò: Divina essentia est ratio
cognoscendi creaturas possibiles, ad eum mo-
dum quò principium demonstrationis est ratio
cognoscendi conclusiones, ut docet D. Thomas
hic art. 8. nam creaturæ possibiles sunt tantum
virtualiter aut eminenter in Deo, sicut conclu-
siones in principio: Ergo sicut principium alicujus
demonstrationis clare in se videri potest, nul-
lâ visâ conclusione in particulari & determina-
te; ita & divina essentia, nullâ visâ creaturâ pos-
sibili. Quare idem S. Doctor ibidem in resp. ad 4.
*Si solus Deus videretur qui est fons totius esse & verita-
tis, ita repletur naturale desiderium sciendi, quod ni-
hil aliud quereretur, & videns Deum, esset beatus. Unde
dicit Augustinus 5. Confess. Infelix homo qui scit om-
nia illa, scilicet creaturas, se autem nescit. Beatus au-
tem qui se scit, etiam si illa nesciat. Qui vero te & illa
novit, non propter illa beator est, sed propter te solum
beatus.*

Objicies primò: Si aliqua ex creaturis in par-
ticulari redderetur impossibilis, omnipotentia
Dei deficeret: Ergo illa est connexa cum possi-
bilitate cuiuslibet creaturæ in particulari, &
consequenter non potest in se videri, & quid-
ditative cognosci, nisi creaturæ possibiles in par-
ticulari videantur.

Respondeo, quod licet deficeret omnipotentia
Dei ex defectu alicujus creaturæ possibilis (non
quidem per locum intrinsecum sed extrinsecum;

Z

id